

gehouden. Dit is 259 en niet 252 dagen na het begin van de laatste menstruatie. De strekking van het artikel verandert door deze fout dus niet.

De aftreksom, die collega Bottema maakt, is toelaatbaar. Mogelijk kunnen wij hem van dienst zijn door de volgende specificatie te verstrekken.

Kinderen met een geboortegewicht beneden 2500 gram, geboren na een zwangerschap van meer dan 37 weken.

Einde zwanger-schap	Eerstgeborenen		Latergeborenen	
	aantal	waarvan perinataal overleden	aantal	waarvan perinataal overleden
38e week	12	—	14	4
39e week	13	1	25	4
40e week en later ...	44	5	37	3
Totaal	69	6	76	11

Werkgroep: Verloskunde van de huisarts

Berichten

ACHTSTE INTERNATIONALE CONGRES VOOR HUISARTSGENEESKUNDE

In september 1959 kwamen in Wenen enige wetenschappelijk geïnteresseerde „Praktische Ärzte” (Engels: general practitioners; Frans: médecins de famille of praticiens de médecine générale; Nederlands: huisartsen) bijeen en richtten daar op het „Gesellschaft für praktisch angewandte Medizin”. In 1960 voegde dit genootschap de term internationaal toe aan zijn naam. Tussen 1962 en 1964 vormde het binnen zijn genootschap negen studiegroepen: wetenschappelijk onderzoek (intern en extern); literatuur; praktijkvoering; casuïstiek; systematiek; statistiek en documentatie, preventieve-, sociale- en sportgeneeskunde; genetica en eugenetica; niet-klinische geneesmethoden. In 1964 veranderde het genootschap van naam en noemde zich het „Internationale Gesellschaft für Allgemeinmedizin” (international college of medical practice, collège international de médecine général). Het houdt jaarlijks in september te Salzburg een congres: het „Internationaler Kongress für Allgemeinmedizin”. Het gaat uit van de gedachte dat binnen het raam van de geneeskunde als totaliteit, de algemene geneeskunde een onmisbaar speciaal-gebied vormt. Het Genootschap staat onder de directe leiding van Dr. Fritz Geiger (Oostenrijk) en van Dr. Kurt Engelmeyer (West-Duitsland).

Hoewel dit Genootschap zich een zeer internationale allure aanneemt, moet men, gezien de samenstelling van het bestuur en de herkomst van het overgrote deel der leden, het kenmerken als een groepering van „Praktische Ärzte” in de duitsprekende westers georiënteerde landen (Oostenrijk, West-Duitsland en Zwitserland). De daar aanwezige problematiek ten aanzien van de beroepsuitoefening en met betrekking tot de status ten opzichte van de „Fachärzte” vormen dan ook de ondertoon van het jaarlijkse congres. Men verkeert nog in het stadium van praten en organisatiedrang, doch tot een duidelijk richting geven aan gedachten en woorden en tot een institutie daarvan is men nog niet kunnen komen.

Geen wonder dan ook dat dit congres, dat dit jaar van 15-18 september in Salzburg werd gehouden, de toehoorders een „sample at random” van gedachten en onderzoeken aanbood, hetgeen bij ons als nuchtere delta-bewoners de vraag oproep: „wat kopen wij daarvoor”. De voordracht van Prof. Dr. J. C. van Es over de wetenschappelijke betekenis van het Nederlands Huisartsen-Instituut was dan ook de enige voordracht waaruit bleek dat de door het Gesellschaft in 1959 aangekondigde „Renaissance des wissenschaftlichen Geistes unter die Allgemeinpraktiker” inderdaad inhoud gegeven en zichtbaar gemaakt kan worden.

A. E. N. de Vries

VERSLAG VAN EEN CURSUS GERIATRIE VOOR HUISARTSEN

De cursus geriatrie voor huisartsen, die van 22 tot en met 24 september 1966 werd gehouden, was de vierde in de reeks, georganiseerd door het Algemeen Ziekenhuis Zonnestraal te Hilversum en het Nederlands Huisartsen-Instituut te Utrecht in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Bejaardenzorg en de Nederlandse Vereniging voor Gerontologie.

Op de eerste dag, doorgebracht in het N.H.I. te Utrecht, stonden de sociaal-medische aspecten van de bejaardenzorg op de voorgrond. Na de opening door Van Es en Brouwer behandelde Schreuder het open bejaardenwerk, omvattende de extramurale zorg voor bejaarden. „Houdt de mensen uit bed, houdt hen valide, houdt hen buiten de muren van verzorgings-, verpleeg- en ziekeninrichtingen”, een thema dat in vele variaties gedurende deze cursus terugkwam, werd hier op kernachtige wijze geëxposeerd.

Fuldauer gaf verslag van een bejaardenonderzoek in zijn huisartspraktijk. Een volledig periodiek onderzoek blijkt niet wel uitvoerbaar; hij gaf een bruikbaar schema voor een beknopt gericht onderzoek. Kwantitatieve gegevens, verkregen bij het T.N.O.-onderzoek van bejaarden van enkele jaren geleden, werden getoond door Van Zonneveld. De veranderde opbouw van de bevolkingspyramide in de laatste decenniën door een sterke toename van het aantal ouderen kwam duidelijk tot uiting. Het percentage Nederlanders boven 65 jaar is nu 10 en zal in de komende jaren vermoedelijk stijgen tot 12, rond welk getal het in buurlanden reeds ligt. Nederland is nog een jeugdiland.

De heer W. Kweksilber, hoofd van de Sociaal-Culturele Afdeling van de Gemeente Amsterdam, vertelde hoe men bejaarden geestelijk actief kan houden door middel van club- en groepswerk, waarbij wordt uitgegaan van onderwerpen, welke direct aansluiten bij reeds bestaande interesses.

’s Middags sprak Van Westreenen over „Gemiste mogelijkheden thuis” en daarna Deveer over „Onmogelijkheden thuis”. De laatste deed een aanval op de zogenoemde „friendly visiting”, omdat dit het vroege opsporen van zich ontwikkelende, mogelijk invaliderende, afwijkingen eerder belemmert dan bevordert. De voordracht van Van Westreenen bevatte een duidelijk voorbeeld hiervan.

Was ’s morgens reeds door Schreuder gesteld, dat veelal de verkeerde mensen in verzorgingstehuizen zitten, namelijk mensen die nog geen hulp van node hebben, de geluidsband met de voordracht van Bakker, directeur van de Gemeentelijke Stichting Huisvesting Bejaarden te Utrecht, die verhindert was persoonlijk aanwezig te zijn, liet horen, welke moeilijkheden daarvan het gevolg zijn voor de plaatsing van bejaarden, die deze hulp wel behoeven. Een puntenstelsel, waarbij sociale, medische en persoonlijke omstandigheden (elk in drie urgenties) zijn verdisconteerd, is een belangrijke stap op de weg naar rechtvaardige verdeling van beschikbare plaatsen en verdient navolging.

Meijffrouw A. M. Wilschut, maatschappelijk werkster van Zonnestraal, besprak tot slot van deze dag de procedure gevolgd bij opname (en ontslag) in dit ziekenhuis.

De volgende dag kwam men, evenals de laatste dag, bijeen in het ziekenhuis Zonnestraal te Hilversum, waar Schreuder sprak over chronische ziekten bij bejaarden. De multipele pathologie, de afwijkende symptomatologie, het idee dat veel klachten „wel bij de oude dag zullen horen” en de veelal insufficiënte voeding van bejaarden zijn enkele punten die hierbij ter sprake kwamen.

Een besprekking van een patiënt door huisarts, maatschappelijk werkster en internist vormde een fraaie illustratie van vele op deze cursus besproken onderwerpen. Een oude vrouw, die een apoplexie krijgt, opgenomen en gerevalideerd wordt in Zonnestraal, bij thuiskomst teveel door de omgeving wordt verwend; na de dood van haar echtgenoot een probleem gaat vormen in het gezin van haar dochter; de huisarts die wat te snel geneigd is te decreteren, dat zij niet alleen mag wonen, terwijl dit tenslotte toch mogelijk blijft met hulp en door samenwerking van diverse maatschappelijke instanties; de communicatiemoeilijkheden tussen ziekenhuis en huisarts, tussen huisarts en familie van patiënt, het kwam alles goed tot uiting.

De arbeidstherapeute van Zonnestraal besprak de activiteiten van het dagelijks leven en demonstreerde diverse kleine hulpmiddelen, welke het mogelijk maken dat bejaarden zo lang mogelijk zichzelf kunnen blijven helpen.

Psychiatrische stoornissen bij bejaarden werden behandeld door mevrouw Mackenzie-v. d. Noordaa, een voordracht met veel praktische raadgevingen voor de dagelijkse praktijk. Behandeling van collumfracturen bij bejaarden (dikwijls kop-halsprothese) werden belicht door Koekenberg en de nabehandeling door een der heilgymnasten-masseurs van Zonnestraal. Van Proosdij gaf in zijn voordracht over cerebro-vasculaire stoornissen bij bejaarden een heldere uiteenzetting van het begrip cerebrovasculaire insufficiëntie, de toestand, die naar huidige inzichten de oorzaak vormt van de zo veelvuldig voorkomende al dan niet passagère hemiplegieën. Er treden verschijnselen op indien de bloedtoevoer naar een bepaald hersengedeelte kleiner wordt dan 50 procent van normaal; pas indien deze minder dan 15 procent wordt, is de toestand irreversibel geworden. De voordracht werd gevolgd door een film over de behandeling van hemiplegieën in Zonnestraal. Deze lange dag werd besloten met een borrel en diner in Hilversum.

Na een inleiding door Schreuder werd de laatste ochtend een groepsles aan afatische patiënten bijgewoond, welke werd gegeven door een logopediste, een kunstschilder en een pantomimespeler, die een deel vormen van een docententeam, waartoe ook nog een psycholoog en een welfarewerkster behoren. Door het gemeenschappelijk zingen van kinderliedjes, waarvan de tekst bij de patiënten meestal in het geheugen is gebleven en het uitbeelden van de daarin gegeven voorstellen, eerst op het bord door de kunstschilder, later door eigen tekeningen, tracht men deze patiënten weer woordbegrip bij te brengen. Een rondwandeling door oefenzaal, afdeling fysische therapie en welfare-afdeling, gaf een indruk van het werk dat op Zonnestraal wordt verricht en de apparatuur die daarbij ten dienste staat. Dat het ondanks problemen als schaarste aan personeel en financiële middelen mogelijk is een menswaardige sfeer te scheppen, was niet de onbelangrijkste indruk die de deelnemers aan deze cursus mee naar huis namen. Daarnaast had men veel ideeën opgedaan, welke in de eigen praktijk bij de omgang met en de behandeling van bejaarden onmiddellijk in toepassing kunnen worden gebracht. Na een voordracht en een film over bejaardengymnastiek werd de cursus met een algemene discussie gesloten.

H. C. D. den Hertog

DOORLOPENDE AGENDA *

18-19 november Lustrumcongres Nederlands Huisartsen Genootschap, Amsterdam, Congrescentrum, R.A.I.

24 november De zorg voor de gezondheid van de mens. Economische Hogeschool, Tilburg, 20.30 uur. Sprekers: Prof. Dr. J. W. Stolte, A. E. N. de Vries en Dr. H. Festen.

* De redactiecommissie van huisarts en wetenschap stelt het op hoge prijs wanneer organisatoren van artscursussen, studiedagen, conferenties, enzovoort, welke een meer dan locaal karakter hebben en welke voornamelijk op de huisarts zijn gericht, hun programma's voor vermelding in deze agenda tijdig willen zenden aan het redactie-secretariaat, Keizersgracht 327, Amsterdam-C.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

IN MEMORIAM H. L. VAN BEUSEKOM

Op 1 oktober overleed in de leeftijd van 59 jaar onze vriend en collega Hanzo Lemstra van Beusekom, diep betreurd door allen die het voorrecht hadden hem te mogen ontmoeten: zijn patiënten als hun huisarts en raadsman, de Haagse artsen als een vooraanstaand lid van hun gemeenschap.

Van Beusekom voltooide zijn studie te Amsterdam in 1931. Na aanvankelijk als militair arts in Nederlands Oost-Indië werkzaam te zijn geweest, kreeg hij de opdracht een opleiding tot internist te volgen om na het beëindigen hiervan terug te gaan. De politieke ontwikkeling echter verhin-

derde verdere ontplooiing op dit gebied waarop hij zich in 1951 als huisarts in Den Haag vestigde, waar hij zich al spoedig een omvangrijke praktijk verwierf en zich met hart en ziel wijdde aan de zorg voor zijn patiënten. Door zijn opgewektheid, gemoedelijke omgang, trouw en toewijding nam hij een grote plaats bij hen in.

Hoezeer hij in medische kring werd gewaardeerd blijkt uit het feit dat hij werd uitgenodigd toe te treden tot het 's-Gravenhaags Geneeskundig Gezelschap, het Refereer Gezel-schap en de Medische Club. Eerbewijzen, die hij zelf niet zocht, want het lag niet in zijn aard zich op de voorgrond te plaatsen. In de Afdeling 's-Gravenhage van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst vervulde hij het vice-voorzitterschap, was lid van de Afdelingsraad en districtsafgevaardigde.

Ook het Nederlands Huisartsen Genootschap betreurt zijn heengaan. Vanaf de oprichting had hij zitting in de Commissie Praktijkvoering waar hij zijn medewerking gaf aan het tot stand komen van een aantal rapporten over de praktijkvoering door de huisarts. Van Beusekom was een van de oprichters van het centrum 's-Gravenhage van het N.H.G., de eerste vijf jaren was hij hiervan secretaris. Zijn discussie-groep kon immer op zijn medewerking rekenen.

Als zoon van een zeevarend vader was Van Beusekom een enthousiast zeiler, een gemoedelijk zeeman. De meeste weekends werden op het water doorgebracht; de zomervakantie met tochten naar het buitenland. Na thuiskomst kwamen in de kring van collegae en patiënten de verhalen los van de belevenissen in zijn — vanzelfsprekend — houten jacht, de gelijk als hijzelf. Op het water vond hij zijn ontspanning, hetzelfde water dat zijn noodlot zou worden op een donkere herfstavond.

Afdelingsvoorzitter Van Wermeskerken vertolkte temidden van een grote schare belangstellenden ons aller gevoelens en sprak woorden van troost tot zijn vrouw en kinderen.

Een goed mens, een goed arts, is heengegaan. Hij ruste in vrede.

's-Gravenhage, oktober 1966.

J. K. Pameijer
G. S. van Dorp

UITGAVEN VAN HET N.H.G.

Bij het secretariaat van het N.H.G., Mariahoeck 4, Utrecht, kunnen kaarten en formulieren worden besteld voor de medische en financiële administratie.

Medische administratie (alleen in veelvouden van 50 stuks):

per stuk:	N.H.G. leden	Niet- leden
Hoofd- en vervolgkaarten	5 cent	6 cent
Zwangerschapskaarten	7 cent	9 cent
Registratiekaarten orale anticonceptiva	7 cent	9 cent

Voor bestellingen tot 500 stuks worden verpakkings- en verzendkosten in rekening gebracht.

Financiële administratie:

Registratiekaartjes ...	(min.)	250 stuks	f 8,—	f 9,—
Declaratiesets	(min.)	500 stuks	f 30,—	f 33,—
Vensterenveloppen ...	(min.)	500 stuks	f 11,—	f 13,—
Declaratiesets	1000 stuks		f 40,—	f 44,—
Vensterenveloppen	1000 stuks		f 19,—	f 22,—

Deze prijzen gelden inclusief verpakkings- en verzendkosten.

Een brochure over de medische en financiële registratie is op aanvraag gratis verkrijgbaar.

De brochure „De Hoofdpijnstatus“ is nog in beperkte mate leverbaar; bestelling hiervan kan geschieden door middel van overschrijving van f 1,— op postrekening 39 43 48, ten name van het N.H.G. te Utrecht.